2024/254

15.1.2024

ROZHODNUTÍ RADY (SZBP) 2024/254

ze dne 12. ledna 2024

o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Guatemale

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na článek 29 této smlouvy,

s ohledem na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 28. srpna 2023 vyhlásil Nejvyšší volební soud Guatemaly (dále jen „nejvyšší volební soud“) oficiální výsledky druhého kola prezidentských voleb, které se v zemi konaly dne 20. srpna 2023.

(2) Dne 5. října 2023 vydal vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen: „vysoký představitel“) jménem Unie prohlášení k vývoji situace po prezidentských volbách. Vyjádřil hluboké znepokojení nad neustávajícími pokusy o zpochybnění volebních výsledků prostřednictvím selektivních a svévolných právních a procesních kroků, které nejsou v souladu s guatemalskou ústavou ani s mezinárodními a regionálními normami, k jejichž dodržování se Guatemala zavázala, a vyzval všechny guatemalské orgány a úředníky, aby plně respektovali integritu volebních výsledků, které nejvyšší volební soud potvrdil, a aby zastavili veškeré jednání, které by mohlo ohrozit pokojné předání moci. Zdůraznil, že další kroky, jejichž cílem je zvrátit výsledek voleb, a pokračující zneužívání justičních orgánů a orgánů státního zastupitelství k oslabování demokracie a právního státu by měly dopad na vztahy mezi Guatemalou a Unií.

(3) Dne 13. listopadu 2023 zveřejnila volební pozorovatelská mise EU v Guatemale 2023 závěrečnou zprávu a doporučení týkající se všeobecných voleb, které se konaly v Guatemale v roce 2023. Zpráva zdůrazňuje jasné výsledky voleb, které dne 28. srpna 2023 potvrdil nejvyšší volební soud, pozoruhodnou houževnatost a odhodlání guatemalských občanů bránit demokracii, jakož i pocit hluboké demokratické krize v návaznosti na pokusy státního zastupitelství a dalších představitelů justice v zemi o zvrácení volby voličů a výkonu výsledků voleb. Při analýze kontextu voleb zdůraznila volební pozorovatelská mise EU rovněž řadu obav v souvislosti s lidskými právy, zejména pokud jde o přísná omezení svobody projevu a svobody tisku.

(4) Dne 8. prosince 2023 vydal vysoký představitel prohlášení o nejnovějším vývoji v Guatemale, v němž odsoudil pokusy o zrušení výsledků všeobecných a prezidentských voleb v zemi, vyzval guatemalské orgány, aby bránily volební proces a ústavní pořádek země, a zdůraznil, že nejnovější kroky státního zastupitelství Guatemaly představují porušení guatemalské ústavy, právního státu, volebního procesu a nejzákladnějších zásad demokracie. V prohlášení bylo zdůrazněno, že Unie dosáhla principiální dohody a je připravena přijmout rámec umožňující cílená omezující opatření vůči osobám, které jsou za takové činy odpovědné.

(5) Mezinárodní společenství, včetně Organizace amerických států v usnesení přijatém dne 15. listopadu 2023 a Úřadu mluvčího generálního tajemníka OSN v prohlášení ze dne 2. října 2023, vyjádřilo opakovaně, v plném souladu s konzistentním postojem Unie ke všeobecným volbám v Guatemale, vážné znepokojení nad pokusy o zvrácení výsledků voleb a vyzvalo k pokojnému a spořádanému předání moci v Guatemale.

(6) Vzhledem k závažnosti situace, která ohrožuje stabilitu Guatemaly a okolního regionu, je vhodné stanovit zvláštní rámec omezujících opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům, které jsou odpovědné za činnosti narušující demokracii, právní stát nebo pokojné předání moci v Guatemale nebo narušující demokracii nebo právní stát v Guatemale, a to i prostřednictvím závažných finančních deliktů ve vztahu k veřejným financím nebo nedovoleného vývozu kapitálu, jakož i fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům, které jsou s nimi spojeny.

(7) K provedení některých opatření je nezbytná činnost Unie,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zabránily vstupu na své území nebo průjezdu přes ně fyzickým osobám uvedeným na seznamu v příloze.

2. V příloze jsou uvedeny fyzické osoby, které:

a) jsou odpovědné za činnosti, jež narušují demokracii, právní stát nebo pokojné předání moci v Guatemale, těchto činností se dopouštějí, podporují je nebo z nich mají prospěch, včetně:

   i) pronásledování nebo zastrašování veřejných činitelů nebo veřejných institucí zapojených do volebního procesu nebo tento proces podporujících, demokraticky zvolených orgánů nebo demokratické opozice v Guatemale,

   ii) represí, pronásledování nebo zastrašování zástupců občanské společnosti nebo sdělovacích prostředků nebo soudců, právníků nebo státních zástupců,

b) narušují demokracii nebo právní stát v Guatemale tím, že se dopouštějí závažných finančních deliktů ve vztahu k veřejným financím nebo nedovoleného vývozu kapitálu,

c) jsou spojeny s fyzickými osobami uvedenými v písmenech a) a b).

3. Odstavec 1 nezakládá povinnost členského státu odmítnout vstup na své území svým státním příslušníkům.

4. Odstavcem 1 nejsou dotčeny případy, kdy je členský stát vázán povinností podle mezinárodního práva, zejména:

a) jako hostitelská země mezinárodní mezivládní organizace,

b) jako hostitelská země mezinárodní konference svolané Organizací spojených národů (OSN) nebo konané pod její záštitou,

c) podle mnohostranné dohody o výsadách a imunitách nebo

d) podle smlouvy o smíru z roku 1929 (Lateránský pakt) uzavřené mezi Svatým stolcem (Vatikánským městským státem) a Itálií.

5. Odstavec 4 se vztahuje také na případy, kdy je členský stát hostitelskou zemí Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

6. Rada je řádně informována o všech případech, kdy členský stát udělí výjimku podle odstavců 4 nebo 5.

7. Členské státy mohou udělit výjimky z opatření uložených podle odstavce 1, pokud je cesta dotyčné osoby odůvodněna naléhavými humanitárními potřebami nebo účastí na mezivládních zasedáních nebo zasedáních podporovaných či pořádaných Unií nebo na zasedáních, jejichž hostitelem je členský stát vykonávající předsednictví úřadu OBSE, je-li politický dialog veden tak, že přímo podporuje politické cíle omezujících opatření, včetně podpory stability a obnovení ústavního pořádku v Guatemale.

8. Členské státy také mohou udělit výjimky z opatření uložených podle odstavce 1, pokud je vstup nebo průjezd nezbytný z důvodu soudního řízení.

9. Členský stát, který hodlá udělit výjimku uvedenou v odstavci 7 nebo 8, tuto skutečnost oznámí písemně Radě. Výjimka se pokládá za udělenou, pokud jeden nebo více členských států nevznese písemně námitku do dvou pracovních dní od obdržení oznámení o navrhované výjimce. Pokud jeden nebo více členských států vznese námitku, může o udělení navrhované výjimky Rada rozhodnout kvalifikovanou většinou.

10. Pokud členský stát povolí podle odstavců 4, 5, 7, 8 a 9 osobám uvedeným v příloze vstup na své území nebo průjezd přes ně, je povolení omezeno na účel, pro který bylo osobám, jichž se týká, uděleno.

Článek 2

1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které patří fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům uvedeným na seznamu v příloze nebo které jsou těmito fyzickými nebo právnickými osobami, subjekty či orgány vlastněny, drženy či ovládány:

2. Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje nesmějí být přímo ani nepřímo zpřístupněny fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům uvedeným na seznamu v příloze nebo v jejich prospěch.

3. V příloze jsou uvedeny fyzické nebo právnické osoby, subjekty či orgány, které:

a) jsou odpovědné za činnosti, jež narušují demokracii, právní stát nebo pokojné předání moci v Guatemale, těchto činností se dopouštějí, podporují je nebo z nich mají prospěch, včetně:

   i) pronásledování nebo zastrašování veřejných činitelů nebo veřejných institucí zapojených do volebního procesu nebo tento proces podporujících, demokraticky zvolených orgánů nebo demokratické opozice v Guatemale,

   ii) represí, pronásledování nebo zastrašování zástupců občanské společnosti nebo sdělovacích prostředků nebo soudců, právníků nebo státních zástupců,

b) narušují demokracii nebo právní stát v Guatemale tím, že se dopouštějí závažných finančních deliktů ve vztahu k veřejným financím nebo nedovoleného vývozu kapitálu,

c) jsou spojeny s fyzickými osobami uvedenými v písmenech a) a b).

4. Odchylně od odstavců 1 a 2 mohou příslušné orgány členských států povolit za podmínek, které považují za vhodné, uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů nebo zpřístupnění některých finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud shledají, že dotyčné finanční prostředky nebo hospodářské zdroje jsou:

a) nezbytné pro uspokojení základních potřeb osob uvedených v příloze a na nich závislých rodinných příslušníků, včetně úhrad za potraviny, plateb nájemného nebo splácení hypoték, plateb za léky a lékařskou péči, plateb daní, pojistného a poplatků za veřejné služby,

b) určeny výlučně k úhradě přiměřených profesních odměn a k náhradě výdajů spojených s poskytováním právních služeb,

c) určeny výlučně k úhradě poplatků nebo nákladů na běžné vedení nebo správu zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů,

d) nezbytné pro úhradu mimořádných výdajů, pokud příslušný orgán oznámí nejméně dva týdny před udělením povolení příslušným orgánům ostatních členských států a Komisi důvody, proč se domnívá, že by mělo být konkrétní povolení uděleno, nebo

e) určeny k platbě na účet nebo z účtu diplomatické mise či konzulárního úřadu nebo mezinárodní organizace požívající výsad podle mezinárodního práva, pokud mají být tyto platby použity pro služební účely diplomatické mise či konzulárního úřadu nebo mezinárodní organizace.

Dotčený členský stát uvědomí ostatní členské státy a Komisi o každém povolení uděleném podle tohoto odstavce do dvou týdnů od jeho udělení.

5. Odchylně od odstavce 1 mohou příslušné orgány členských států povolit uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou splněny tyto podmínky:

a) finanční prostředky nebo hospodářské zdroje jsou předmětem rozhodčího nálezu, který byl vydán před zařazením fyzické nebo právnické osoby, subjektu či orgánu uvedených v odstavci 1 na seznam v příloze, nebo předmětem soudního či správního rozhodnutí vydaného v Unii nebo soudního rozhodnutí vykonatelného v dotčeném členském státě před tímto dnem či po něm,

b) finanční prostředky nebo hospodářské zdroje budou použity výlučně k uspokojení nároků zajištěných takovým nálezem či rozhodnutím nebo uznaných jako platné takovým nálezem či rozhodnutím, a to v mezích stanovených příslušnými právními předpisy, kterými se řídí práva osob uplatňujících takové nároky,

c) nález či rozhodnutí není ve prospěch fyzické nebo právnické osoby, subjektu či orgánu uvedených na seznamu v příloze a

d) uznání nálezu či rozhodnutí není v rozporu s veřejným pořádkem v dotčeném členském státě.

Dotčený členský stát uvědomí ostatní členské státy a Komisi o každém povolení uděleném podle tohoto odstavce do dvou týdnů od jeho udělení.

6. Odstavec 1 nebrání fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům uvedeným na seznamu v příloze provést platbu vyplývající ze smlouvy, dohody nebo závazku, jež byly uzavřeny nebo vznikly před jejich zařazením na seznam, jestliže dotčený členský stát shledal, že tuto platbu přímo ani nepřímo neobdrží fyzická nebo právnická osoba, subjekt či orgán uvedené v odstavci 1.

7. Odstavec 2 se nepoužije, jsou-li na zmrazené účty připsány:

a) úroky nebo jiné výnosy z těchto účtů,

b) platby splatné podle smluv, dohod nebo závazků, které byly uzavřeny nebo vznikly přede dnem, od nějž se na tyto účty vztahují opatření podle odstavců 1 a 2, nebo

c) platby splatné na základě soudního či správního rozhodnutí nebo rozhodčího nálezu, které byly vydány v Unii nebo jsou vykonatelné v dotčeném členském státě,pokud se na veškeré takové úroky, jiné výnosy a platby nadále vztahují opatření podle odstavce 1.

8. Odstavce 1 a 2 se nevztahují na poskytování, zpracování nebo vyplácení finančních prostředků, jiných finančních aktiv nebo hospodářských zdrojů či poskytování zboží a služeb nezbytných k zajištění včasného poskytnutí humanitární pomoci nebo k podpoře jiných činností, které podporují základní lidské potřeby, pokud takovou pomoc poskytují nebo jiné činnosti provádějí:

a) OSN, včetně jejích programů, fondů a dalších subjektů a orgánů, jakož i její specializované agentury a související organizace,

b) mezinárodní organizace,

c) humanitární organizace se statusem pozorovatele ve Valném shromáždění OSN a členové těchto humanitárních organizací,

d) dvoustranně nebo mnohostranně financované nevládní organizace, které se účastní plánů humanitární reakce OSN, plánů reakce na uprchlíky, jiných výzev OSN nebo humanitárních uskupení, jež koordinuje Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA),

e) organizace a agentury, kterým Unie udělila osvědčení o humanitárním partnerství nebo které jsou certifikovány nebo uznány členským státem v souladu s vnitrostátními postupy,

f) specializované agentury členských států nebo

g) zaměstnanci, příjemci grantů, dceřiné společnosti nebo prováděcí partneři subjektů uvedených v písmenech a) až f), pokud jednají v těchto funkcích.

9. Aniž je dotčen odstavec 8, odchylně od odstavců 1 a 2 mohou příslušné orgány členského státu povolit za podmínek, které považují za vhodné, uvolnění některých zmrazených finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů nebo zpřístupnění některých finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud shledají, že zpřístupnění těchto finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů je nezbytné pro zajištění včasného poskytnutí humanitární pomoci nebo k podpoře jiných činností, které podporují základní lidské potřeby.

10. Pokud relevantní příslušný orgán do pěti pracovních dnů ode dne obdržení žádosti o povolení podle odstavce 9 nevydá zamítavé rozhodnutí, nevyžádá si informace nebo neoznámí prodloužení uvedené lhůty, považuje se povolení za udělené.

11. Dotčený členský stát uvědomí ostatní členské státy a Komisi o každém povolení uděleném podle odstavců 9 a 10 do čtyř týdnů po jeho udělení.

Článek 3

1. Rada jednomyslně na návrh členského státu nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) sestavuje a mění seznam uvedený v příloze.

2. Rada sdělí dotčené fyzické nebo právnické osobě, subjektu či orgánu své rozhodnutí podle odstavce 1 včetně důvodů zařazení na seznam, a to buď přímo, je-li známa adresa, nebo zveřejněním oznámení, a tím jim umožní vyjádřit své připomínky.

3. Jsou-li předloženy připomínky nebo nové podstatné důkazy, Rada svá rozhodnutí podle odstavce 1 přezkoumá a dotčenou fyzickou nebo právnickou osobu, subjekt či orgán o této skutečnosti informuje.

Článek 4

1. V příloze jsou uvedeny důvody zařazení fyzických a právnických osob, subjektů a orgánů podle článků 1 a 2 na seznam.

2. V příloze jsou uvedeny případné dostupné informace nezbytné k identifikaci dotčených fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů. V případě fyzických osob mohou tyto informace zahrnovat jména a přezdívky, datum a místo narození, státní příslušnost, číslo pasu a číslo průkazu totožnosti, pohlaví, adresu, je-li známa, a funkci nebo povolání. V případě právnických osob, subjektů či orgánů mohou tyto informace zahrnovat názvy, místo a datum registrace, registrační číslo a místo podnikání.

Článek 5

1. Rada a vysoký představitel zpracovávají osobní údaje za účelem plnění svých úkolů podle tohoto rozhodnutí, zejména:

a) pokud jde o Radu, za účelem vypracování a provádění změn přílohy,

b) pokud jde o vysokého představitele, za účelem vypracování změn přílohy.

2. Rada a vysoký představitel mohou v příslušných případech zpracovávat relevantní údaje, které se týkají trestných činů spáchaných fyzickými osobami zařazenými na seznam, odsouzení těchto osob za spáchání trestného činu nebo bezpečnostních opatření vztahujících se na tyto osoby, pouze v takovém rozsahu, v jakém je toto zpracování nezbytné pro vypracování přílohy.

3. Pro účely tohoto rozhodnutí jsou Rada a vysoký představitel určeni „správcem“ ve smyslu čl. 3 bodu 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ([1]) s cílem zajistit, aby dotčené fyzické osoby mohly vykonávat svá práva podle uvedeného nařízení.

Článek 6

Nebude uspokojen žádný nárok vyplývající ze smlouvy nebo transakce, jejichž plnění nebo uskutečnění bylo přímo nebo nepřímo, zcela nebo částečně dotčeno opatřeními uloženými tímto rozhodnutím, a to včetně nároků na náhradu škody nebo jiných nároků tohoto druhu, jako je nárok na kompenzaci nebo nárok vyplývající ze záruky, zejména nárok na prodloužení doby platnosti nebo vyplacení dluhopisů, záruk nebo příslibu odškodnění v jakékoli formě, zejména finančních záruk nebo příslibů finančního odškodnění, je-li vznesen:

a) označenými fyzickými nebo právnickými osobami, subjekty či orgány uvedenými na seznamu v příloze,

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 39).

b) fyzickými nebo právnickými osobami, subjekty či orgány jednajícími prostřednictvím nebo jménem fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů uvedených v písmenu a).

Článek 7

Zakazuje se vědomá nebo úmyslná účast na činnostech, jejichž cílem nebo následkem je obcházení zákazů stanovených v tomto rozhodnutí.

Článek 8

Pro dosažení co největšího účinku opatření stanovených v tomto rozhodnutí podporuje Unie třetí státy v přijímání omezujících opatření podobných těm, která jsou stanovena v tomto rozhodnutí.

Článek 9

Toto rozhodnutí se použije do 13. ledna 2025.

Toto rozhodnutí je průběžně přezkoumáváno. Bude-li mít Rada za to, že jeho cílů nebylo dosaženo, prodlouží dobu jeho platnosti nebo je případně změní.

Při přezkumu omezujících opatření přijatých podle čl. 1 odst. 2 písm. b) a čl. 2 odst. 3 písm. b) Rada případně zohlední, zda jsou dotyčné osoby ve vztahu k jednání, pro které byly zařazeny na seznam, předmětem soudního řízení, či nikoli.

Výjimky uvedené v čl. 2 odst. 8, 9 a 10, které se týkají čl. 2 odst. 1 a 2, jsou podrobovány přezkumu, a to pravidelně alespoň každých dvanáct měsíců nebo na naléhavou žádost kteréhokoli členského státu, vysokého představitele nebo Komise v návaznosti na významnou změnu okolností.

Článek 10

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne 12. ledna 2024.

Za Radu
předsedkyně
H. LAHBIB

PŘÍLOHA

SEZNAM FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB, SUBJEKTŮ A ORGÁNŮ PODLE ČLÁNKŮ 1 A 2

(…)